

Wonen in Amsterdam 2005

nummer 3, maart 2006

Parkeerperikelen belangrijkste ergernis. Vervuiling vraagt om aandacht.

In het grote tweejaarlijkse onderzoek *Wonen in Amsterdam* loopt traditioneel een open slotvraag mee. Dit jaar luidde die: *Geef in maximaal drie trefwoorden aan wat u het vervelendst vindt van uw buurt. Geen voorgedrukte antwoordhokjes, maar ruimte om in drie woorden zelf iets op te schrijven. Hierna wordt de rijke oogst van deze vraag besproken, die door ruim 15.000 mensen (een respons van 81%) werd beantwoord. Al die schrijfsels zijn bewaard en in rubrieken ondergebracht. Daaruit komen interessante verschillen tussen de stadsdelen en buurten naar voren.*

Rondjes rijden tussen het blik

Wat vinden de mensen van de grootste stad van Nederland het vervelends aan de buurt waar ze wonen? Dat ze hun auto niet kwijt kunnen. Dat speelt niet alleen in de drukke gebieden met betaald parkeren maar ook in een aantal gebieden ver daarbuiten. Waar parkeren minder gereguleerd wordt, is het – wellicht deels juist daardoor – ook een bron van ergernis. Ook afval, vuilnis en de verkeersdrukke zijn belangrijke ergernissen. In de top 5 staan vooral fysieke ergernissen. Pas daarna volgen zaken als onveiligheid, criminaliteit en overlast.

Ergernissen in de stadsdelen

Wat is er zo vervelend aan wonen in Amsterdam, en wat hindert je in je eigen buurt? Het hangt er maar van af wie je het vraagt, en dan vooral waar ze wonen. Zoals gezegd:

parkeren scoort over de hele stad het hoogst. Het gaat dan vooral over de schaarste, en minder over 'teveel blik op straat'. Met name aan de westkant van het centrum is parkeren een *hot-issue*. Maar ook in gebieden zonder parkeerregime kan het storen: in de Aker en de noordwesthoek van Noord moeten mensen veel rondjes rijden om hun auto te kunnen stallen. Deze gebieden liggen ver van de stad en het autobezit is eerder hoger dan lager. Evengoed geldt er een parkeernorm die het aantal plekken op straat beperkt, waardoor parkeren in deze gebieden toch lastig wordt gevonden.

Tabel 1 (pagina 2) geeft een overzicht van de eerste 20 (van de in totaal 40) antwoordcategorieën. Hoog op de lijst vervelende punten staan verder afval/vuilnis, druk verkeer, gebrek aan voorzieningen en – *good-old* – hondenpoep. Tussen de antwoorden veel bloemrijke schrijfsels zoals 'geen vriendelijk groet'; 'het waait hier altijd!'; 'het uitgekozen worden voor een veel te lange enquête' en 'samenhangende Marokkaanse jongeren'. Niet alles kon worden gerubriceerd, maar het beeld tekende zich al snel genoeg af.

Vragen naar de drie meest vervelende dingen in de buurt maakt dat voor kleine ergernissen geen plaats is. Er zijn in Slotervaart wellicht niet eens zoveel minder honden dan in Oud-West, maar veel Slotervaarters maken zich momenteel meer zorgen om zaken als hangjongeren, criminaliteit en zwerfvuil. In het centrum worden criminaliteit en zwerfvuil niet veel genoemd, maar wel de drukte, de toeristen en het bouwlawaai.

Tabel 1: rangordes binnen de stadsdelen (top-20 van meestgenoemde kenmerken)

	Amsterdam-Centrum	Westerpark	Oud-West	Zeeburg	Bos en IJlommer	De Baarsjes	Amsterdam-Noord	Geuzenveld-Slotermeer	Osdorp	Slotervaart	Zuidoost	Oost/Watergraafsmeer	Amsterdam-Oud Zuid	Zuideramstel	Totaal
parkeren	1	1	1	3	1	1	4	6	3	4	4	3	1	1	1
afval/vuil/vuilnis	6	5	4	1	2	2	2	1	2	1	2	1	3	5	2
druk verkeer	2	4	3	7	6	4	1	8	4	7	6	2	2	2	3
weinig voorzieningen	7	2	8	2	7	6	3	2	6	5	1	4	7	3	4
hondepoep	5	3	2	9	19	3	8	19	23	14	14	9	4	4	5
hangjongeren	14	9	12	4	5	5	5	4	1	2	5	7	11	11	6
criminaliteit	11	12	10	5	4	10	9	5	8	3	3	5	15	18	7
lawaai/drukte	4	7	5	11	10	9	7	11	11	12	10	8	5	11	8
zwerfvuil	13	11	9	10	8	7	6	7	10	5	10	6	6	8	9
sfeer	17	8	11	8	8	7	10	9	9	8	12	10	9	6	10
geluidsoverlast	9	6	7	14	12	13	12	16	15	11	9	12	10	9	11
allochtonen/buitenlanders	33	18	22	12	3	11	14	3	5	9	22	13	18	24	12
groen	8	10	6	6	17	15	22	24	15	19	23	18	12	16	13
buren	16	15	12	17	11	12	13	14	13	15	13	15	13	14	14
onveilig	22	21	15	13	13	14	15	9	14	10	7	14	25	21	15
drugs/verslaafden	3	16	19	14	29	26	25	25	31	29	8	11	30	33	16
agressie/asociaal gedrag	17	12	15	16	14	16	16	19	21	15	21	17	19	23	17
onderhoud openbare ruimte	21	23	18	23	18	18	11	21	18	18	20	16	14	14	18
bouwlawaai	11	23	14	22	25	28	25	21	24	29	27	28	8	13	19
speelplekken	23	27	22	18	21	25	20	18	7	20	23	22	20	25	20

Tabel 1 geeft een overzicht van de eerste twintig (van de in totaal veertig) antwoordcategorieën. De vraag was wat men het vervelendst vond van de eigen buurt. Omdat de antwoorden zich niet laten optellen, zijn ze in rangordes gezet. De meestgenoemde ergernis krijgt rangorde 1, en zo verder aflopend. Uiterst rechts staat het totaal over de stad. Als de rangorde in een stadsdeel sterk afwijkt kleurt hij op (oranje = opvallend vaak genoemd, groen = opvallend weinig genoemd). Hoe lager een kenmerk staat in de stedelijke rangorde, hoe groter de benodigde afwijking om te worden gekleurd. Er is gewerkt met ongewogen aantallen, zoals voor leefbaarheidsanalyses gebruikelijk is.

Het is zoals een buurtregisseur onlangs al zei op televisie over zijn buurt waar de afgelopen jaren met succes is gewerkt aan het terugdringen van illegale prostitutie en straatroof: 'het gaat fantastisch met deze buurt, mensen gaan weer klagen over hondenoep en de muziek van de burens'.

Een aantal stadsdelen voegt zich naar de gemiddelde rangorde voor de stad. In De Baarsjes, Zeeburg en Oost-Watergraafsmeer zijn nauwelijks opvallende verschillen met het stedelijk beeld waar te nemen. Een aantal stadsdelen lijkt beter te slagen in het op orde houden van vuilnis. De leefbaarheid en het veiligheidsgevoel staan in Slotervaart, Geuzenveld en Osdorp meer onder druk dan elders. In tabel 2 worden accenten genoemd per stadsdeel.

Een aantal typisch grootstedelijke problemen zoals criminaliteit en onveiligheidsgevoel dringen diep door in de gebieden buiten de ring en in Noord, ook in relatief jonge uitlegebieden. In en rond het centrum zijn het vooral de drukte

en het weinige groen die opvallen.

Wat vervelend wordt gevonden, hangt niet af van wie je het vraagt. De rangordes voor verschillende leeftijdsgroepen (zoals jong vs oud) en soorten huishoudens (zoals gezinnen vs alleenstaanden) verschillen nauwelijks. Pas als je binnen gebieden de belangrijke problemen op een rijtje zet, komen er verschillen aan het licht tussen groepen mensen.

Ergernissen van buurten

Stadsdelen zijn groot en vaak ook heel divers, ze herbergen heel diverse woonmilieus. Dat maakt een analyse op stadsdeelniveau nogal grof. Daarom dalen we een stapje verder af in de stad. Op het niveau van buurtcombinaties ontstaat dan een gevarieerder beeld, dat zich ook goed laat verklaren. Figuur 1 laat voorbeelden uit de top-20 zien. Uit de plaatjes kan goed worden afgeleid wat de achtergrond van de rangordes is, en in een aantal gevallen zelf een precisering over wat er met de gebruikte termen is bedoeld.

Tabel 2: accenten in de rangordes van de stadsdelen

Stadsdeel	relatief vaak genoemd	relatief weinig genoemd
Amsterdam-Centrum	lawaai, gebrek aan groen, drugs/verslaafden	afval/vuilnis, gebrek aan voorzieningen, hangjongeren
Westerpark	geluidsoverlast, agressie/asociaal gedrag	afval/vuilnis, hangjongeren, criminaliteit
Oud-West	hondenpoep, geluidsoverlast, gebrek aan groen	afval/vuilnis, gebrek aan voorzieningen, hangjongeren
Zeeburg	gebrek aan groen	druk verkeer, hondenpoep, onderhoud openbare ruimte
Bos en Lommer	criminaliteit, allochtonen, imago	druk verkeer, gebrek aan voorzieningen, hondenpoep
De Baarsjes	gehorige woningen, gebrek aan fietsenrekken, coffeeshops	criminaliteit, drugs/verslaafden
Amsterdam-Noord	druk verkeer, onderhoud openbare ruimte	parkeren, druk verkeer, hondenpoep
Geuzenveld-Slotermeer	allochtonen, onveiligheid, imago	parkeren, druk verkeer, hondenpoep
Osdorp	hangjongeren, allochtonen, gebrek aan speelplekken	hondenpoep, geluidsoverlast, drugs/verslaafden
Slotervaart/Overtoomse Veld	hangjongeren, criminaliteit, zwerfvuil	parkeren, druk verkeer, hondenpoep
Zuidoost	gebrek aan voorzieningen, onveiligheid, drugs/verslaafden	parkeren, druk verkeer, gebrek aan groen
Oost/Watergraafsmeer	drugs/verslaafden	hondenpoep, gebrek aan groen
Amsterdam Oud Zuid	lawaai van bouwactiviteiten, gehorige woningen	gebrek aan voorzieningen, hangjongeren, criminaliteit
Zuideramstel	slechte sfeer, lawaai van bouwactiviteiten	afval/vuilnis, hangjongeren, criminaliteit

Over parkeren is hiervoor al het nodige gezegd. Hondenpoep is vooral een ergernis in dichtbebouwde gebieden rond het centrum, waar in de openbare ruimte minder plaats is voor groenstroken en hondenuitlaatplekken. Het item 'allochtonen' is een bijzondere. Omdat de antwoorden hier niet zijn toegelicht, moeten de resultaten met nuances worden bekeken. De ingevulde teksten zijn niet zondermeer voor één uitleg vatbaar. Een paar voorbeelden: 'teveel allochtonen hier' 'allochtonenoverschot' 'dat autochtonen zich allochtonen wanen' 'te hoog proportie allochtonen'

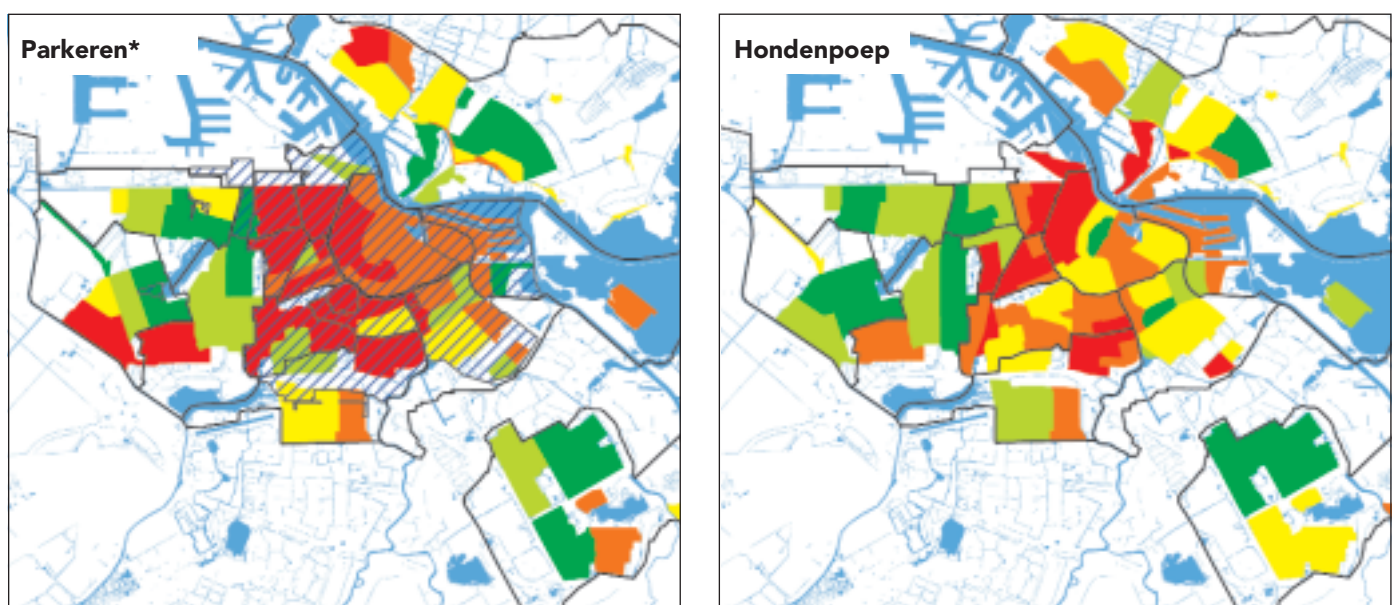
'te veel buitenlanders in één buurt'
'toename buitenlanders'
'verhouding autochtoon – allochtoon niet evenredig'

Gechargeerd kan er onderscheid worden gemaakt in twee betekenissen:

- ik vind buitenlanders niet prettig in mijn woon-omgeving;
- ik zou liever zien dat de bevolking hier meer gemengd was.

Een aantal respondenten geeft daarbij expliciet aan ook zelf allochtoon te zijn.

Figuur 1: rangordes van vier aspecten uit de top-20 per buurtcombinatie

Rangordes per buurtcombinatie. Als in buurtcombinaties items relatief vaak zijn genoemd, zijn ze **rood** gekleurd. Naarmate ze minder vaak zijn genoemd, kleuren ze **geel** en uiteindelijk **fel groen**. Er is geanalyseerd op alle buurtcombinaties, dus er zijn geen buurtcombinaties samengevoegd omwille van representativiteit (zoals in andere analyses wel is gebeurd).

* In de figuur over parkeren is het gebied gearceerd waar een parkeerregime geldt.

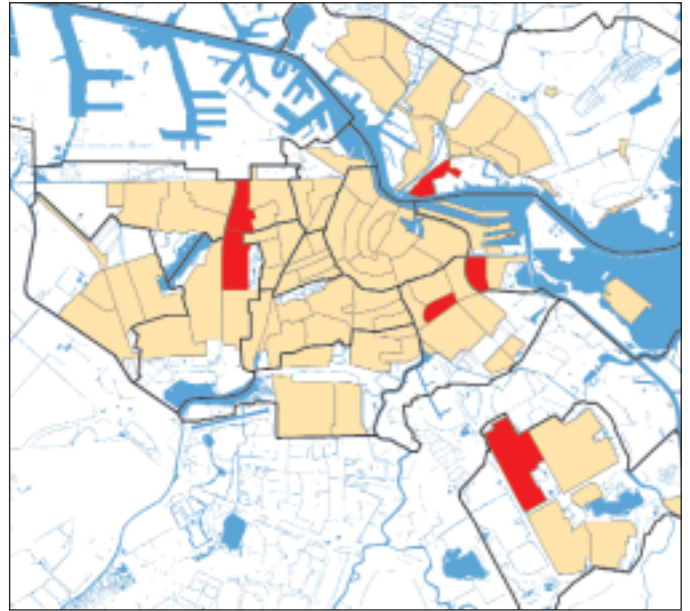
Problemen met hangjongeren zijn de afgelopen tijd indringend in het nieuws. De Diamantbuurt wordt door sommigen wel eens weggezet als een mediahype, maar de bewoners zelf ervaren de hangjongeren toch echt als een grote ergernis. Ook al scoort 'overlast van andere groepen' in de rapportcijfervragen (voorgedrukte vragen en antwoorden) niet erg laag in die buurt, de hangjongeren liggen wel voorop de tong als mensen vrijuit gevraagd worden hun ergernissen te spuien (drie lege regels om in eigen woorden iets op te schrijven).

In het kaartbeeld vallen verder de westelijke tuinsteden en de middelhoogbouw in Noord op. Problemen met hangjongeren in de Aker zijn wellicht minder breed uitgemeten in de media, maar daarom niet minder serieus te nemen. Dit gebied is nog jong, en veel Amsterdammers zijn hier in een suburbaan milieu binnen de stadsgrenzen gebleven. Ze treffen daar nu al grootstedelijke problemen aan en dat is zorgelijk.

Hotspots onder de loep

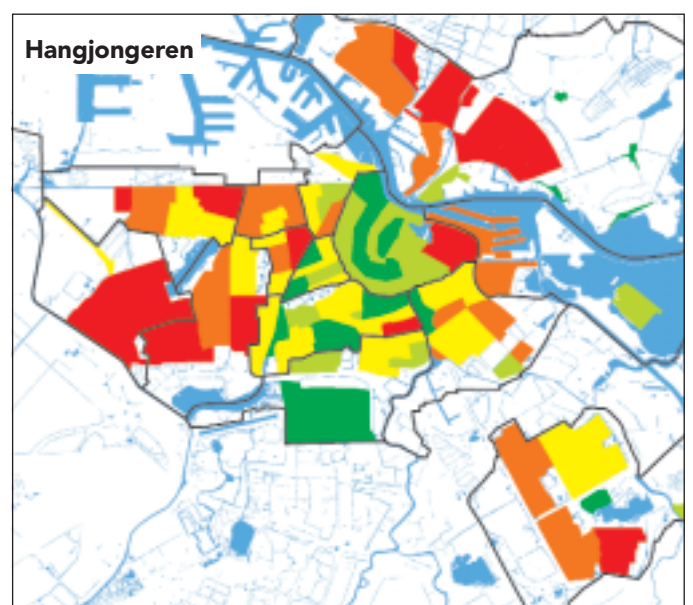
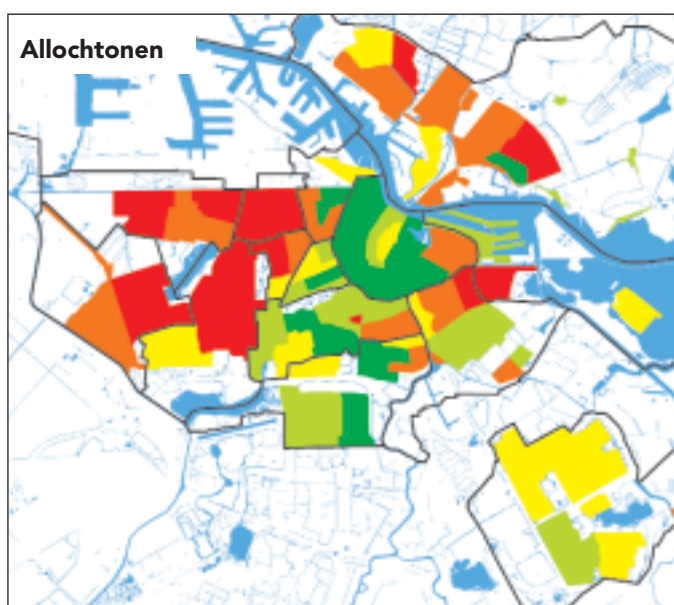
In de leefbaarheidanalyses van WIA 2005 zijn 6 buurten naar voren gekomen waar de bewoners hun eigen buurt gemiddeld een onvoldoende geven. Het betreft Overtoomse Veld, Kolenkit, IJplein/Vogelbuurt, Transvaalbuurt, Bijlmer-Centrum en Indische Buurt West. Op naaststaande kaart zijn ze in rood aangegeven.

Kaart 1: hotspots

Voor deze buurten zijn de rangordes apart onderzocht. Tabel 3 (qua opzet gelijk aan tabel 1) geeft een overzicht. De rangordes zijn gesorteerd op de resultaten voor de 6 buurten tezamen ('HOT-spots totaal'). De resultaten lichten op als er relatief grote afwijkingen zijn ten opzichte van het stedelijke beeld.

Na afval (op nummer 1) scoren in deze buurten criminaliteit en overlast van hangjongeren hoog (met uitzondering van IJplein/Vogelbuurt). Zonder uitzondering kennen deze buurten hoge percentages allochtonen. Met uitzondering

Tabel 3: accenten in de rangordes van de Hot-spots

	Transvaal	Indische buurt-West	Kolenkit	IJplein/vogelbuurt	Overtoomse veld	Bijmer-Centrum	HOT-spots totaal	elders	Amsterdam totaal
afval/vuil/vuilnis	1	1	1	1	2	1	1	2	2
criminaliteit	2	5	3	4	1	2	2	9	7
hangjongeren	4	5	4	12	7	4	3	6	6
zwerfvuil	3	4	7	4	8	7	4	8	9
parkeren	5	2	7	6	8	6	5	1	1
allochtonen/buitenlanders	9	8	2	9	4	16	6	12	12
weinig voorzieningen	8	3	15	2	3	10	7	4	4
lawaaï/drukte	9	8	6	3	12	8	8	7	8
druk verkeer	13	7	10	13	5	10	9	3	3
onveilig	13	11	12	9	5	5	9	15	15
sfeer	7	8	9	14	10	16	11	10	10
geluidsoverlast	11	12	11	14	12	9	12	11	11
buren	21	14	5	8	15	13	13	14	14
drugs/verslaafden	6	12	26	20	25	3	14	16	16
agressie/asociaal gedrag	13	17	17	14	16	14	15	17	17
imago	21	21	14	17	10	16	16	25	22
groen	11	16	20	20	18	19	17	13	13
hondenpoep/loslopende huisdieren	21	15	25	6	21	30	18	5	5
overlast	18	21	12	20	21	10	18	34	31
onderhoud openbare ruimte	21	19	16	18	14	25	20	18	18

van de Bijlmer – van oudsher een gebied met veel allochtonen – vormt dit ook een relatief grote ergernis. Veel ergernissen in de zes buurten hebben te maken met hoe verschillende groepen in de buurt zich gedragen en hoe ze met elkaar omgaan. Dat betekent dat integratie hier hoog op de agenda hoort, tussen andere problemen die zich in deze buurten ook bovengemiddeld vaak voordoen zoals hardnekkige werkloosheid en het achterblijven van inkomens.

Hoe nu verder

Allemaal leuk en aardig, die uitkomsten, maar wat moet volkshuisvestend Amsterdam daar nu mee? Per gebied in Amsterdam heeft een grote groep bewoners aangegeven wat ze in hun eigen buurt vervelend vinden, het zijn antwoorden uit de eerste hand. Waar heel indringende zaken als criminaliteit en drugsoverlast spelen, voeren die blijkbaar de boventoon boven meer alledaagse zaken als parkeren en verkeersdrukte. Mochten in de toekomst hondenpoep en vliegtuiglawaaï de belangrijkste problemen worden, zijn we al bijna in Utopia aangeland. Maar daarvoor moeten wel eerst de schouders worden gezet onder die andere ergernissen.

Achtergrond

Wonen in Amsterdam 2005, ergernissen: Zo zit het

Sinds 1995 wordt tweejaarlijks het onderzoek *Wonen in Amsterdam* gehouden. Het onderzoek geeft een beeld van de inkomensontwikkeling van Amsterdammers, de ontwikkeling van de woningvoorraad, de tevredenheid van Amsterdammers met hun woning en woonomgeving en hun verhuis- en woonwensen. *Wonen in Amsterdam* wordt (sinds 2001) uitgevoerd in opdracht van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties (AFWC), de Dienst Wonen en de Amsterdamse stadsdelen.

Vanaf 2001 is in het onderzoek een open eindvraag opgenomen over het wonen. Hierin worden mensen uitgenodigd om in hun eigen woorden accenten aan te geven over onderwerpen, dit jaar luidde de vraag: *Geef in maximaal drie trefwoorden aan wat u het vervelendst vindt van uw buurt*. De vraag werd door ruim 15.000 mensen beantwoord, een rijke oogst.

Sommige mensen gaven maar één antwoord, anderen kwamen met drie antwoorden. Zelfs aan het eind van een toch al forse lijst met vragen vulde 81% nog één of meerdere antwoorden in. De tekst van de antwoorden is gesorteerd in rubrieken.

Die rubrieken zijn vervolgens opgeteld. Zo ontstaan rangordes van ergernissen die vaker of minder vaak zijn genoemd.

Door de rangordes per gebied te vergelijken komen accentverschillen aan het licht.

Na de zomer verschijnt de leefbaarheidrapportage met uitgebreide analyses over dit onderzoek. Ongeveer tegelijkertijd met deze fact sheet verschijnen twee andere fact sheets naar aanleiding van *Wonen in Amsterdam 2005*. Willem Teune van de Dienst Wonen publiceert de eerste resultaten van het onderzoek op het gebied van huren en inkomens. Jeroen van der Veer van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties rapporteert over de eerste leefbaarheidresultaten.

Alle fact sheets en rapportages over *Wonen in Amsterdam 2005* zijn te downloaden op www.afwc.nl en www.wonen.amsterdam.nl

Colofon

Woningcorporatie Het Oosten
Postbus 1000
1000 AS Amsterdam
Telefoon 020 588 5517
E-mail: r.van.trijp@hetoosten.nl
Website: www.hetoosten.nl

Auteur: Ruud van Trijp, woningcorporatie Het Oosten
Kaarten: Ruud van Trijp
Grafische vormgeving: Jan de Wringer en
Sandy Bakmeijer (Artvark Design)